AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELECTUALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Raportul de monitorizare a pieței proprietății industriale pentru anul 2019

Chișinău 2020

PRELIMINARII

Raportul de monitorizare a pieței proprietății industriale pentru anul 2019 (în continuare - Raport) a fost elaborat în corespundere cu prevederile pct. 1.5.1. al Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 375/2018.

Lucrarea trasează principalele tendințe ale evoluției pieței proprietății industriale (PI) reflectate prin prisma indicatorilor statistici: obiecte de proprietate industrială (OPI) menținute în vigoare, categorii de titulari de drepturi, domenii de interes și originea geografică a obiectelor protejate.

Majoritatea indicatorilor statistici prezentați în prezentul Raport sunt compatibili cu indicatorii utilizați pe plan mondial de către Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) și statele ei membre.

Informațiile prezentate pot servi la estimarea potențialului competitiv și inovațional sub aspect național, sectorial și instituțional, prognozarea pieței interne în baza comportamentului corporativ de promovare a produselor, serviciilor și tehnologiilor noi.

Ținând cont de complexitatea domeniului de proprietate industrială, Raportul este structurat pe următoarele segmente ale pieței:

- invenții (protejate prin brevet de invenție și brevet de invenție de scurtă durată);
- modele de utilitate;
- soiuri de plante;
- mărci;
- desene și modele industriale.

Sursele informaționale, utilizate la elaborarea prezentei lucrări, sunt bazele de date OPI deținute de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) și datele statistice ale Organizației Eurasiatice de Brevete.

I. CONSTITUIREA PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Cei mai importanți indicatori statistici privind funcționarea Sistemului național de proprietate intelectuală sunt strâns legați de activitățile economice, investiționale și inovaționale, ce caracterizează deopotrivă maturitatea economiei de piață, mediul concurenţial, interesul producătorilor autohtoni și străini de a-și dezvolta afacerile în Republica Moldova. Totodată, aceștia sunt cei ce reflectă activitatea de brevetare/înregistrare a OPI, protecția acordată și menținerea în vigoare a valabilității acestora.

Informația generalizată privind cererile de brevetare/înregistrare/validare depuse pe parcursul întregii perioade de funcționare a Sistemului național de proprietate intelectuală (1993-2019), este expusă în *Tabelul 1*. Din totalul de 161824 de cereri depuse, cea mai mare parte – 134265 (83,0%) se referă la mărci, după care urmează cererile de brevet de invenție, inclusiv de brevet de invenție de scurtă durată, de înregistrare a modelelor de utilitate și solicitările de validare a brevetelor europene – 11990 (7,4%), cererile de înregistrare a desenelor și modelelor industriale – 10213 (6,3%) etc. Totodată, 25,5% din totalul de cereri depuse le revin solicitanților naționali, iar celelalte 74,55 – solicitanților străini, care au acționat atât prin procedura națională, cât și internațională, în baza tratatelor internaționale corespunzătoare.

Tabelul 1

Depunerea cererilor de brevetare/înregistrare/validare a OPI (01.01.1993-31.12.2019)

OPI	Cereri depuse		Total	%
	solicitanţi naţionali	solicitanţi străini		
Mărci	30998	103267	**134265**	83,0
Desene şi modele industriale (DMI)	2130	8083	**10213**	6,3
Brevete de invenţii (BI)	5468	1024	**6492**	4,0
Brevete de invenții de scurtă durată (BISD)	1872	28	**1900**	1,2
Solicitări de validare a brevetelor europene	-	3330	**3330**	2,1
Modele de utilitate (MU)*	235	33	**268**	0,2
Soiuri de plante (SP)	465	53	**518**	0,3
Denumiri de origine (DO)	15	1071	**1086**	0,7
Indicații geografice (IG)	10	3741	**3751**	2,3
Specialități tradiționale garantate (STG)	1	-	**1**	0,001
Total	**41194**	**120630**	**161824**	100,0
%	25,5	74,5	100,00	

** Cererile pentru modele de utilitate au fost recepţionate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 50/2008 privind protecţia invenţiilor (04.10.2008), iar începând cu această dată se recepţionează cereri de brevet de invenție de scurtă durată. Titlurile de protecție pentru modele de utilitate s-au acordat până în anul 2009 pe măsura examinării tuturor cererilor de protecție depuse.*

Din totalul de peste 141 de mii de obiecte de proprietate industrială care au obținut protecție (datele sunt expuse în *Tabelul 2)*, 114410 (81,1%) sunt mărci, 12246 (8,7%) – invenții, inclusiv invenții protejate prin brevet de scurtă durată, brevete eurasiatice, brevete europene validate și modele de utilitate, 9355 (6,6%) – desene și modele industriale etc. Raportul dintre OPI aparținând titularilor naționali și celor străini este respectiv de 17,4% la 82,6%.

Tabelul 2

Brevetarea/înregistrarea/validarea OPI protejate pe teritoriul Republicii Moldova (01.01.1993-31.12.2019)

OPI	Protecția acordată		Total	%
	titulari naționali	titulari străini		
Mărci	17419	96991	**114410**	*81,1*
Desene şi modele industriale (DMI)	1507	7848	**9355**	*6,6*
Brevete de invenţii* (BI)	3875	6838	**10713**	*7,6*
Brevete de invenții de scurtă durată (BISD)	1283	16	**1299**	*0,9*
Brevete europene validate	-	49	**49**	*0,03*
Modele de utilitate (MU)	172	13	**185**	*0,1*
Soiuri de plante (SP)	271	34	**305**	*0,2*
Denumiri de origine (DO)	4	1062	**1066**	*0,8*
Indicații geografice (IG)	9	3740	**3749**	*2,7*
Specialități tradiționale garantate (STG)	1	-	**1**	*0,001*
Total	**24541**	**116591**	**141132**	*100,0*
%	*17,4*	*82,6*	*100,0*	

* *Datele includ brevetele eurasiatice în care este desemnată Republica Moldova, acestea conform Rapoartelor anuale a Organizației Eurasiatice de Brevete, constituind circa 35% din numărul brevetelor eurasiatice eliberate (18000)*

Discrepanța dintre ponderea cererilor solicitanților naționali în numărul total al acestora (25,5%) și pondera OPI protejate aparținând titularilor naționali (17,4%), se explică prin creșterea ponderii numărului de BI acordate titularilor străini. Astfel, în numărul de BI acordate titularilor străini sunt reflectate și invențiile care au obținut protecție în Republica Moldova în conformitatea cu prevederile Convenției Eurasiatice de Brevete (CEAB)[1], ori cererile de brevetare corespunzătoare nu sunt luate în calcul în *Tabelul 1,* deoarece ele au fost depuse la Oficiul Eurasiatic de Brevete (OEAB) și examinate fără participarea experților oficiilor naționale.

[1] Republica Moldova a denunțat de la Convenția Euroasiatică privind Brevetele, conform Legii pentru denunţarea Convenţiei eurasiatice privind brevetele nr. 78/2011, în vigoare din 26.04.2012, potrivit căria denunţarea nu afectează brevetele eurasiatice acordate şi cererile eurasiatice depuse, conform convenţiei menţionate, pînă la denunţare, ele avînd efecte pentru Republica Moldova pînă la expirarea termenului de valabilitate a lor în limitele procedurilor stabilite de convenţie. Totodată potrivit art. 1 alin. (2) al Acordului între Guvernul Republicii Moldova şi Organizaţia Eurasiatică de Brevete privind protecţia juridică a invenţiilor pe teritoriul Republicii Moldova după denunţarea de către Republica Moldova a Convenţiei eurasiatice de brevete, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Nr. 618/2012, Republica Moldova recunoaşte efectul brevetelor eurasiatice pe teritoriul Republicii Moldova, eliberate după data intrării în vigoare a denunţării de către Republica Moldova a Convenţiei eurasiatice de brevete, în baza cererilor eurasiatice a căror dată de depozit este anterioara datei de 26.04.2012, pînă la expirarea termenului de valabilitate a acestor brevete sau pînă la apariţia altor circumstanţe juridice care ar conduce la încetarea valabilităţii lor.

O parte vulnerabilă a Sistemului național de proprietate intelectuală este menţinerea în vigoare a OPI, în special a BI. Gradul scăzut de utilizare a invenţiilor autohtone și a deficitului motivațiilor economice al sectorului real pentru valorificarea lor, duce la diminuarea numărului de OPI menținute în vigoare de către titularii naționali. Ponderea OPI valabile aparținând titularilor naţionali și celor străini la acest capitol este și mai dezavantajos pentru primii, comparativ cu situaţia privind depunerea cererilor și acordarea protecţiei, constituind respectiv 13,4% și 86,6% din totalul de 84535 OPI valabile (*Tabelul 3*).

Tabelul 3

OPI menținute în vigoare (valabile) pe teritoriul Republicii Moldova (la data de 31.12.2019)

OPI	OPI valabile		Total	%
	titulari naționali	titulari străini		
Mărci	10105	63450	**73555**	*87,0*
Desene și modele industriale (DMI)	399	2571	**2970**	*3,5*
Brevete de invenţii* (BI)	203	2309	**2512**	*3,0*
Brevete de invenții de scurtă durată (BISD)	419	4	**423**	*0,5*
Brevete europene	-	49	**49**	*0,1*
Soiuri de plante (SP)	207	25	**232**	*0,3*
Denumiri de origine (DO)	12	1042	**1054**	*1,2*
Indicații geografice (IG)	10	3729	**3739**	*4,4*
Specialități tradiționale garantate (STG)	1	-	**1**	*0,001*
Total	**11356**	**73179**	**84535**	*100,0*
%	*13,4*	*86,6*	*100,0*	

**Datele includ brevetele eurasiatice valabile*

Ținem să menționăm faptul că în *Tabelul 3* nu sunt reflectate modelele de utilitate valabile, deoarece pe parcursul anului 2018 a expirat termenul de valabilitate a ultimelor modele de utilitate înregistrate și menținute în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova.

Infograficul care reprezintă ponderea OPI protejate/valabile în totalul cererilor depuse este prezentat în *Figura 1*.

Figura 1

Ponderea OPI care au obținut protecție/valabile în totalul de cereri depuse

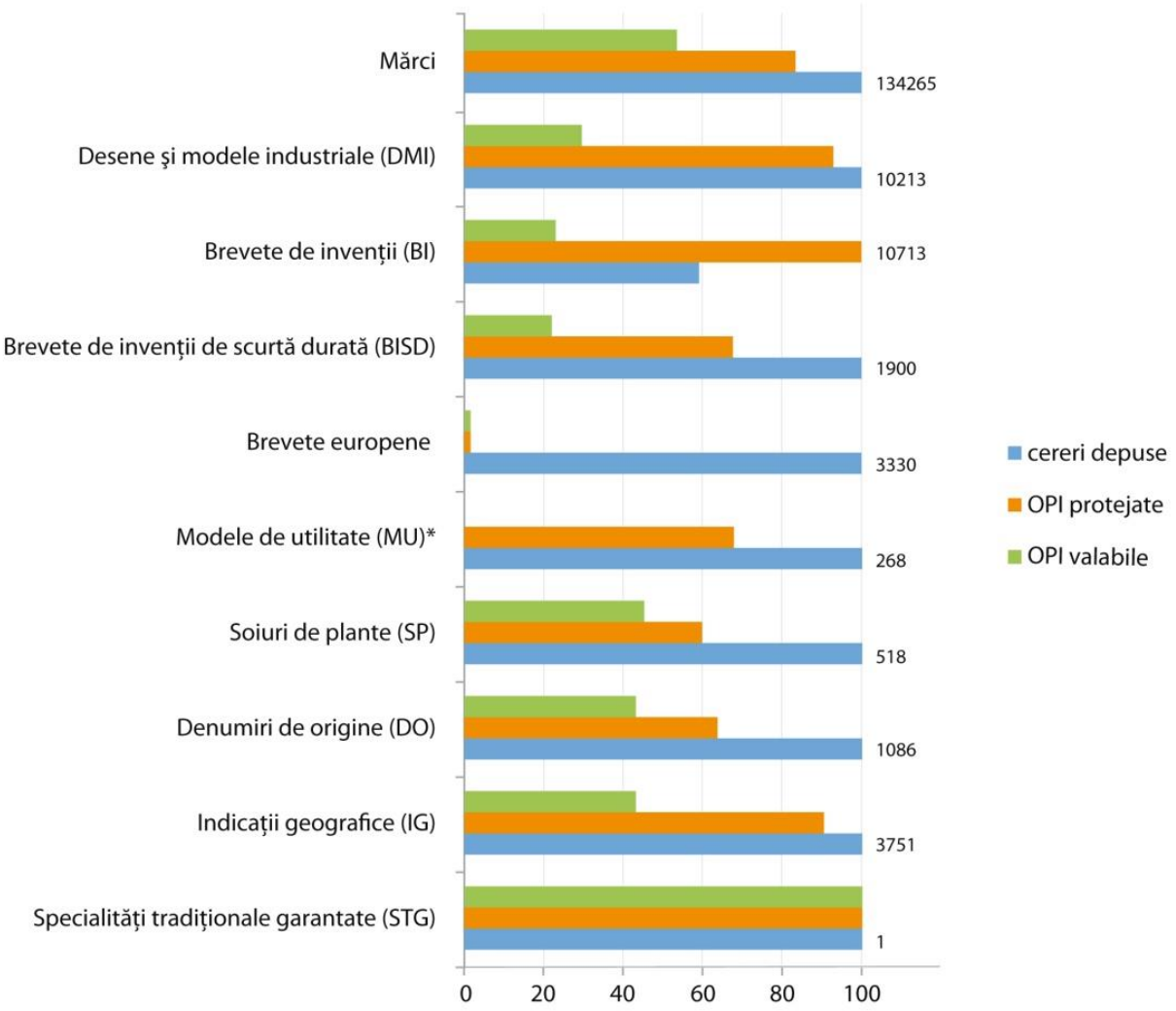

II. OFERTA REALĂ A PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Odată cu obținerea protecției obiectele de proprietate industrială se transformă instantaneu în bunuri economice, creând astfel premise indispensabile comercializării lor. Invențiile, soiurile de plante, mărcile, desenele și modelele industriale etc. protejate și menținute în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă oferta potențială pe piața OPI. În cele ce urmează, estimarea potențialei oferte pe piața OPI se va efectua reieșind din informația privind menținerea în vigoare a acestora.

Oferta reală a pieței proprietății industriale reprezintă totalitatea OPI supuse protecției și menținute în vigoare (valabile) la moment, doar acestea, având protecție juridică sunt disponibile spre comercializare prin licențiere sau cesiune. Prin urmare, oferta include atât OPI autohtone, cât și cele ale titularilor străini cu excepția celor decăzute din drepturi și a celor cu termenii de protecție expirați.

Astfel, piața PI a Republicii Moldova înglobează totalitatea OPI valabile pe teritoriul RM.

INVENȚII

Pe teritoriul Republicii Moldova invenţiile se protejează în baza Legii nr. 50/2008 privind protecţia invenţiilor, prin următoarele titluri de protecţie:

- brevet de invenţie (BI);
- brevet de invenţie de scurtă durată (BISD);
- certificat complementar de protecţie;
- brevet eurasiatic;
- brevet european validat.

Republica Moldova este parte a Tratatului de cooperare în domeniul brevetelor (PCT), iar în perioada 1995-2012 a fost membră a Convenției Eurasiatice de Brevete. De menționat că, după denunțarea în 2012 a CEAB, această cale, pentru brevetarea invențiilor în Republica Moldova nu este disponibilă. Totodată, brevetele eurasiatice obținute în baza cererilor depuse până la denunțarea CEAB continuă să fie protejate în Republica Moldova în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Organizația Eurasiatică de Brevete privind protecția juridică a invențiilor pe teritoriul Republicii Moldova după denunțarea de către Republica Moldova a Convenției eurasiatice de brevete, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 618/2012.

La 1.11.2015 între Republica Moldova și Organizația Europeană de Brevete (OEB) a fost încheiat Acordul de validare a brevetelor europene. Astfel, din anul 2016 este posibilă depunerea la OEB a cererilor de validare a brevetelor europene pe teritoriul Republicii Moldova, solicitanții manifestând astfel intenția de a obține, prin validare, protecția brevetului european pe teritoriul țării noastre.

Conform datelor prezentate în *Tabelul 4*, la 31.12.2019 pe teritoriul Republicii Moldova erau valabile 317 brevete de invenție, 423 de brevete de invenție de scurtă durată, 2195 de brevete eurasiatice și 49 brevete europene validate.

Tabelul 4

Brevete de invenție, brevete de invenție de scurtă durată, brevete eurasiatice și brevete europene validate, valabile la 31.12.2019, conform anului de depunere a cererii

Anul de depunere a cererii	BI (titulari naționali)	BI (titulari străini)			BISD (titulari naționali)	BISD (titulari străini)		Brevete europene validate	Total valabile
		procedura națională	PCT	CEAB		procedura națională	PCT		
2000	2	-	-	34	-	-	-	-	**36**
2001	3	-	-	44	-	-	-	-	**47**
2002	3	-	1	45	-	-	-	-	**49**
2003	2	-	-	91	-	-	-	-	**93**
2004	-	-	-	113	-	-	-	-	**113**
2005	6	-	1	145	-	-	-	-	**152**
2006	1	-	2	193	-	-	-	-	**196**
2007	3	-	5	195	-	-	-	-	**203**
2008	3	-	4	249	-	-	-	-	**256**
2009	3	1	2	251	-	-	-	-	**257**
2010	4	-	1	324	6	-	-	-	**335**
2011	5	-	5	386	4	-	-	-	**400**
2012	11	6	5	125	6	-	-	-	**153**
2013	8	7	13	-	6	-	-	-	**34**
2014	26	6	26	-	65	1	-	-	**124**
2015	36	2	15	-	90	-	-	10	**153**
2016	44	-	8	-	86	-	1	27	**166**
2017	32	2	2	-	103	-	1	10	**150**
2018	11	-	-	-	53	1		2	**67**
2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	**203**	**24**	**90**	**2195**	**419**	**2**	**2**	**49**	**2984**

Din datele prezentate rezultă că numărul invențiilor (inclusiv BISD) protejate pe cale națională și menținute în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova de titularii străini este extrem de redus, constituind doar 4,0%, pe când ponderea titularilor naționali constituie 96,0% din totalul brevetelor valabile. Aceasta se explică prin faptul că, pentru a obține protecție asupra invențiilor pe teritoriul Republicii Moldova, solicitanţii străini folosesc căile de protecție internaționale și/sau regionale: calea internaţională PCT; calea regională CEAB (a fost valabilă până la denunțarea în 2012 de către Republica Moldova a CEAB) și procedura de validare a brevetului european prin intermediul Organizației Europene de Brevete (începând din 01.11.2015).

Discrepanţa enormă dintre numărul brevetelor eliberate și al celor menținute în vigoare este o consecinţă a gradului scăzut de aplicabilitate a invenţiilor autohtone și a deficitului motivațiilor economice ale sectorului real pentru valorificarea lor. De menționat că organizaţiile din sfera ştiinţei şi inovării sunt scutite de plata tarifelor pentru menţinerea în vigoarea a brevetelor de invenţie pentru primii 5 ani, perioadă după care doar o parte nesemnificativă a BI sunt menținute în vigoare. Astfel, numărul de brevete valabile după 5 ani reprezintă un indicator relevant pentru aprecierea obiectivă a valorii lor economice.

Referitor la brevetele eurasiatice se conturează o situație diferită comparativ cu brevetele naționale valabile. Conform datelor reflectate în *Tabelul 4*, la finele anului 2019, din totalul brevetelor eurasiatice valabile - 38% (835 de brevete) au vârsta de până la 10 ani, inclusiv, iar celelalte 62% (1360 de brevete) au vârsta cuprinsă între 11 și 20 ani.

Globalizarea economiei și a procesului inovațional, în condițiile caracterului teritorial al protecției invențiilor, impune necesitatea protecției juridice a acestora în străinătate. De regulă, invențiile de produs se brevetează în țările în care este prevăzut exportul produselor corespunzătoare, iar invențiile de proces (tehnologice) – în cele în care tehnologiile pot fi aplicate în activitatea economică. Informația privind menținerea în vigoare a brevetelor, inclusiv aparținând titularilor străini, în Republica Moldova este reflectată în *Tabelul 5*.

Referitor la țările străine care dețin întâietatea la capitolul menținerea în vigoare a brevetelor de invenție în Republica Moldova la data de 31.12.2019, vom menționa: Statele Unite ale Americii – 23,4% din totalul brevetelor de invenție valabile, Germania – 5,9%, Franța – 5,2%, Italia – 5,1%, Elveția – 4,8%, Belgia – 3,7%, Regatul Unit – 3,5%, Federația Rusă – 3,2%, Japonia – 2,9 etc. Republica Moldova deține 20,8% din totalul brevetelor de invenție menținute în vigoare, fiind depășită de Statele Unite ale Americii cu 2,6%. Această întâietate demonstrează încă o dată interesul sporit al titularilor străini în Republica Moldova în contextul globalizării economiei și a transferului tehnologic.

Repartizarea brevetelor de invenție valabile pe teritoriul Republicii Moldova, conform secțiunilor Clasificării internaționale a brevetelor (CIB), este reflectată în *Tabelul 6*. După cum rezultă din datele prezentate, majoritatea BI valabile și brevetelor europene validate valabile se referă la secțiunea C (*Chimie; metalurgie*), iar majoritatea BISD valabile și brevetelor eurasiatice valabile - la secțiunea A (*Necesități curente ale vieții*).

Tabelul 5

Brevete de invenție, brevete de invenție de scurtă durată, brevete eurasiatice și brevete europene validate, valabile la 31.12.2019, conform țării de origine

Nr. d/o	Țara titularului	Titluri de protecție eliberate (procedura națională)		Brevete eurasiatice	Brevete europene validate	Total
		Brevete de invenție	Brevete de invenție de scurtă durată			
1	Statele Unite ale Americii	23	-	666	10	**699**
2	Republica Moldova	203	419	-	-	**622**
3	Germania	5	-	170	2	**177**
4	Franţa	24	-	128	3	**155**
5	Italia	9	-	139	4	**152**
6	Elveţia	4	-	137	1	**142**
7	Belgia	3	-	103	3	**109**
8	Regatul Unit	3	-	88	14	**105**
9	Federaţia Rusă	2	2	90	-	**94**
10	Japonia	8	-	77	1	**86**
11	Olanda	6	-	46	2	**54**
12	Norvegia	1	-	48	-	**49**
13	India	-	-	44	3	**47**
14	Danemarca	1	-	42	-	**43**
15	Ungaria	1	-	41	-	**42**
16	China	2	-	29	-	**31**
17	Austria	1	-	28	-	**29**
18	Luxemburg	3	-	25	-	**28**
19	Canada	-	-	27	-	**27**
20	Australia	-	-	22	-	**22**
21	Suedia	-	-	19	-	**19**
22	Israel	1	-	21	-	**22**
23	Spania	3	-	22	2	**27**
24	Irlanda	2	-	21	2	**25**
25	Finlanda	4	-	12	-	**16**
26	Turcia	-	-	13	1	**14**
27	Lituania	1	-	12	-	**13**
28	Republica Coreea	-	-	13	-	**13**
29	Ucraina	1	-	10	-	**11**
30	Taiwan	-	-	10	-	**10**
31	Belarus	-	-	9	-	**9**
32	Polonia	1	-	7	-	**8**
Alte 36 de țări		5	2	76	1	**84**
Total		**317**	**423**	**2195**	**49**	**2984**

Tabelul 6

Repartizarea brevetelor de invenție și brevetelor de invenție de scurtă durată, brevetelor eurasiatice și brevetelor europene validate, valabile pe teritoriul Republicii Moldova la data de 31.12.2019, conform secțiunilor CIB

Secțiunile CIB	Brevete de invenție valabile		Brevete de invenție de scurtă durată valabile		Brevete eurasiatice valabile	Brevete europene validate valabile
	Titulari naționali	Titulari străini	Titulari naționali	Titulari străini		
A - Necesități curente ale vieții	38	43	234	2	864	20
B - Tehnici industriale; transporturi	11	7	33	1	181	2
C - Chimie; metalurgie	103	54	33	1	807	25
D - Textile. Hârtie	-	1	-	-	5	1
E – Construcție	10	3	17	-	92	1
F - Mecanică: iluminat; încălzire; armament; explozibil	15	3	34	-	91	-
G – Fizică	20	3	43	-	73	-
H – Electricitate	6	-	25	-	82	-
Total	**203**	**114**	**419**	**4**	**2195**	**49**

Durata unui BI este de 20 de ani, cu condiția achitării tarifelor anuale de menținere în vigoare, iar a unui BISD – de 6 ani, începând cu data de depozit a cererii de brevet corespunzătoare. Totodată, titularul unui BISD poate solicita prelungirea termenului de valabilitate a acestuia pentru o perioadă de cel mult 4 ani.

Informația privind vârsta brevetelor de invenție valabile pe teritoriul Republicii Moldova este prezentată în *Figura 2.*

Figura 2

Brevete valabile pe teritoriul Republicii Moldova la data de 31.12.2019, conform anului de valabilitate

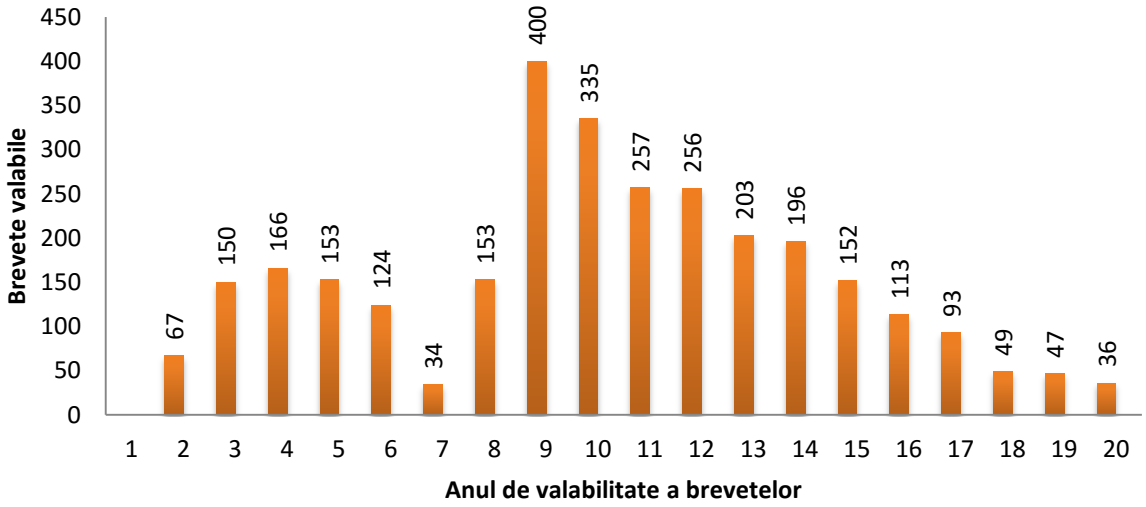

Datele statistice prezentate în *Tabelele 4-6* și *Figura 2* conțin informații detaliate privind valabilitatea invențiilor brevetate, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Oferta totală reală a BI pe piața inovațională a țării noastre reprezintă suma totală a BI (naționale și străine) valabile pe teritoriul Republicii Moldova la finele anului de referință.

Astfel, conform datelor prezentate, ***oferta totală reală a brevetelor de invenție la data de 31.12.2019 a constituit 2984 de brevete de invenție valabile.***

SOIURI DE PLANTE

Drepturile asupra unui soi de plantă sunt obţinute şi protejate pe teritoriul Republicii Moldova prin acordarea unui brevet pentru soi de plantă de către AGEPI în conformitate cu Legea nr. 39/2008 privind protecţia soiurilor de plante, cu modificările şi completările ulterioare şi actele normative subordonate Legii, precum şi cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.

Organele care realizează politica statului în domeniul protecţiei juridice a soiurilor sunt:

- *Agenţia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală*, în atribuțiile căreia intră: recepţionarea cererilor de brevet pentru soi de plantă, examinarea şi publicarea lor oficială, eliberarea brevetelor pentru soiuri de plante, deţinerea şi administrarea Colecţiei naţionale de brevete pentru soiuri de plante şi ţinerea Registrelor Naţionale de cereri de brevet pentru soiurile de plante şi de brevete pentru soiurile de plante.
- *Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante*, subordonată Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în atribuțiile căreia intră: efectuarea testării noilor soiuri în vederea aprecierii conformității lor cu condiţiile de brevetabilitate prevăzute de lege.

Brevetul pentru soi de plantă certifică prioritatea soiului, paternitatea amelioratorului şi dreptul exclusiv al titularului de brevet de a utiliza soiul.

Conform *Tabelului 3*, la finele anului 2019 erau valabile 232 brevete pentru soiuri de plante, ceea ce constituie 76,1% din totalul de 305 de BSP care au obținut protecția pe teritoriul țării noastre, ponderea titularilor naţionali fiind de circa 90%.

Ponderea BSP menţinute în vigoare este mult mai mare, comparativ cu cea a brevetelor de invenţie. Acest fapt, este consecinţa unei valorificări practice mult mai active a soiurilor de plante brevetate, comparativ cu invenţiile.

În *Tabelele 7* și *8* sunt reflectate datele referitoare la BSP valabile în funcție de țara de origine a titularului și anul de solicitare a protecției.

Numărul limitat de soiuri de plante brevetate de către titularii străini în Republica Moldova, comparativ cu volumul mare al materialului semincer importat din străinătate, este o consecință nu doar a dificultăților ce țin de asigurarea respectării drepturilor asupra utilizării soiurilor brevetate, dar, parțial, și de imposibilitatea depunerii de către solicitanții străini a cererilor de brevetare a soiurilor de plante în Republica Moldova pe cale internațională.

Tabelul 7

BSP valabile la 31.12.2019, conform țării de origine a titularului

Țara	BSP valabile
Republica Moldova	207
Germania	7
Franța	5
Italia	5
Belgia	2
Austria	1
Spania	1
Regatul Unit	1
Ungaria	1
Olanda	1
România	1
Total	**232**

Tabelul 8

BSP valabile la 31.12.2019, conform anului de obținere a protecției

Anul solicitării protecției	BSP valabile
2018	2
2017	6
2016	21
2015	23
2014	29
2013	37
2012	23
2011	17
2010	14
2009	4
2008	4
2007	9
2006	2
2005	5
2004	9
2003	11
2002	5
2001	6
2000	5
Total	**232**

Aplicabilitatea avansată a SP se datorează activității științifico-practice a celor mai mari titulari de BSP din Republica Moldova, care participă nemijlocit la producerea și comercializarea materialului semincer. Este de remarcat faptul că unii titulari mențin în vigoare toate 100% din SP brevetate.

Printre deținătorii celor mai mari portofolii de BSP valabile la 31.12.2019 se numără următoarele instituții de cercetare:

- *Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecţie a Plantelor* cu 61 BSP valabile;

- *Instituţia Publică Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecţia”* - 46 BSP valabile;
- *Instituţia Publică Institutul de Fitotehnie „Porumbeni”* - 46 BSP valabile;
- *Instituţia Publică Institutul Ştiinţifico-Practic de Horticultură şi Tehnologii Alimentare* - 29 BSP valabile;
- *Grădina Botanică (Institut)* - 27 BSP valabile.

Instituțiile de cercetare din domeniu dispun de un potențial impresionant de ameliorare a unor noi soiuri de plante, axat pe o gamă destul de largă de soiuri și specii.

După cum rezultă din *Tabelul 9*, grupele de culturi reprezentate în totalitatea BSP valabile, în linii mari, coincid cu structura tradițională a agriculturii din Republica Moldova, confirmând aplicabilitatea practică înaltă a rezultatelor activităților în domeniul ameliorării noilor soiuri de plante.

Tabelul 9

Repartizarea BSP valabile la 31.12.2019, conform grupelor de culturi

Grupa	BSP valabile
I. Cereale pentru boabe	74
II. Leguminoase	26
III. Plante oleaginoase	6
IV. Plante tehnice şi furajere	8
V. Plante aromatice şi medicinale	22
VI. Specii legumicole	29
VII. Plante ornamentale	6
VIII. Pomi, arbuşti şi viţă de vie	61
Total	**232**

Brevetul pentru soi de plantă eliberat de către AGEPI este valabil numai pe teritoriul Republicii Moldova. Durata de valabilitate a brevetului pentru soi de plantă este de 30 de ani pentru soiuri de arbori, viţă-de-vie şi cartof și 25 de ani pentru soiuri de plante de alte specii, care începe să curgă de la data publicării în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală (BOPI) a menţiunii privind acordarea brevetului. La solicitarea titularului de brevet, durata de valabilitate a brevetului pentru soi de plantă poate fi prelungită cu 5 ani. Titularul de brevet este obligat să menţină caracterele şi proprietăţile soiului, indicate în descrierea lui la data acordării brevetului, pe toată perioada de valabilitate a brevetului. Informația privind vârsta brevetelor pentru soi de plante este prezentată în *Figura 3*.

Figura 3

Brevete pentru soi de plante valabile, conform anului de valabilitate

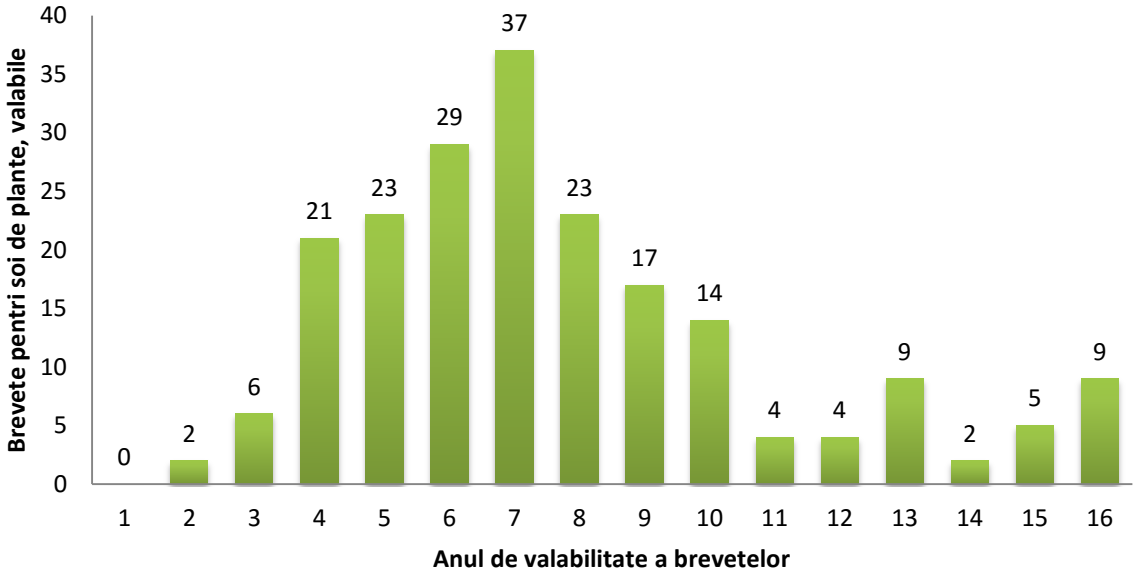

Datele statistice prezentate în *Tabelele 7-9* și *Figura 3* conțin informații detaliate privind BSP valabile, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Astfel, conform datelor prezentate, ***oferta totală reală a brevetelor pentru soi de plantă la data de 31.12.2019 a constituit 232 de BSP valabile***.

MĂRCI

AGEPI este unica autoritate din Republica Moldova, care acordă protecţie mărcilor în conformitate cu Legea nr. 38/2008 privind protecţia mărcilor, actele normative subordonate Legii, precum şi cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.

Înregistrarea mărcilor are loc prin:

- procedura națională (*cererea se depune la AGEPI; dacă semnul solicitat spre înregistrare îndeplinește condițiile legii, AGEPI înregistrează marca în Registrul naţional al mărcilor şi eliberează Certificatul de înregistrare a mărcii – pentru o perioadă de 10 ani, începând cu data depozitului*);
- procedura internațională (*cererea de înregistrare internaţională se depune la Biroul Internațional al OMPI, conform prevederilor Aranjamentului de la Madrid sau Protocolului referitor la Aranjament; Biroul Internațional al OMPI notifică AGEPI referitor la cererea internațională în care este desemnată Republica Moldova, după care aceasta este supusă procedurilor prevăzute de Legea nr.38/2008, în aceleaşi*

condiţii ca şi cererile depuse direct la AGEPI; dacă semnul solicitat spre înregistrare îndeplinește condițiile legii, AGEPI notifică Biroul Internațional al OMPI decizia privind acordarea protecției). Pentru mărcile ce obțin protecție pe teritoriul Republicii Moldova prin înregistrare internaţională, AGEPI nu eliberează titluri de protecție.

Un element specific al protecției mărcilor, spre deosebire de invenții, constă în faptul că valabilitatea acestora poate fi reînnoită pe termene consecutive a câte 10 ani ori de câte ori este necesar, cu condiția achitării tarifului respectiv.

Conform informațiilor statistice cca 40% din mărcile titularilor naționali, de obicei, nu se reînnoiesc la expirarea termenului de 10 ani. Acestea sunt mărcile întreprinderilor falimentate și cele care nu au avut un impact adecvat în cadrul promovării vânzărilor și imaginii titularilor. Datele statistice privind menținerea în vigoare a mărcilor în conformitate cu anul solicitării protecției sunt prezentate în *Tabelul 10*.

Tabelul 10

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2019

Anul solicitării protecției	*Procedura națională* Titulari naționali		*Procedura internațională* Titulari străini		Total valabile	
	Mărci înregistrate	Clase CIPS[2] incluse	Mărci înregistrate	Clase CIPS incluse	Mărci înregistrate	Clase CIPS incluse
2019	1362	3283	1823	4348	**3185**	**7631**
2018	1429	2928	2741	7388	**4170**	**10316**
2017	1438	3101	2397	6878	**3835**	**9979**
2016	1135	2288	2329	6783	**3464**	**9071**
2015	1296	2659	2589	6484	**3885**	**9143**
2014	1587	3474	2767	7281	**4354**	**10755**
2013	1392	2894	3176	8509	**4568**	**11403**
2012	1329	2792	3045	8104	**4374**	**10896**
2011	1177	2566	3013	8367	**4190**	**10933**
2010	697	1401	3012	8256	**3709**	**9657**
2009	763	1659	1326	3751	**2089**	**5410**
2008	646	1329	1911	5781	**2557**	**7110**
2007	596	1272	1988	5442	**2584**	**6714**
2006	447	1085	1904	5796	**2351**	**6881**
2005	506	1139	1726	4455	**2232**	**5594**
2004	570	1130	1729	4972	**2299**	**6102**
2003	325	613	1554	4437	**1879**	**5050**
2002	327	670	1300	3715	**1627**	**4385**
2001	300	710	1454	4056	**1754**	**4766**
2000	234	477	1423	4632	**1657**	**5109**
1999	315	481	715	2213	**1030**	**2694**
1998	257	542	843	2631	**1100**	**3173**
1997	365	625	859	2644	**1224**	**3269**
1996	313	534	776	2060	**1089**	**2594**
1995	1252	2290	886	2565	**2138**	**4855**
1994	417	757	654	1774	**1071**	**2531**
1993	-	-	370	1066	**370**	**1066**
până la 1993	**-**	**-**	4770	14183	**4770**	**14183**
Total	**20475**	**42699**	**53080**	**148571**	**73555**	**191270**

[2] Clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor (CIPS)

Astfel, din 33221 de mărci care au obținut protecție pe parcursul anilor 1993-2019 pe cale națională, la 31.12.2019 erau valabile 20475 (62%), iar din totalul de 81189 de mărci care au obținut protecție prin procedura internațională erau valabile 53080 (65%).

Aceștia sunt niște indicatori mult mai semnificativi comparativ cu menținerea în vigoare a BI, fapt ce se datorează în primul rând funcționalității sporite a mărcilor în calitate de instrumente de promovare a produselor și serviciilor.

Datele statistice referitoare la valabilitatea mărcilor protejate pe teritoriul Republicii Moldova sunt o sursă de informare nu numai referitor la protecţia propriu-zisă, ci şi o reflectare a maturităţii economiei de piaţă, a liberei concurenţe, a interesului titularilor - potențialilor investitori străini față de ţara și piața dată, un indicator al dezvoltării economice durabile.

Datorită unui grad avansat de dezvoltare a mecanismelor economiei de piaţă şi unui nivel mai înalt de integrare în economia mondială, companiile străine sunt mult mai active în promovarea produselor și serviciilor peste hotare şi asigurarea unei protecţii eficiente a mărcilor ce le reprezintă, inclusiv în țările cu piețe minuscule, cum este și Republica Moldova. Pentru studiile de marketing extrem de importantă este informaţia privind clasele de produse și servicii pentru care se înregistrează și se mențin în vigoare mărcile, acestea fiind sistematizate conform Clasificării internaționale a produselor și serviciilor (CIPS) în 45 de clase, din care: 34 de clase de produse și 11 clase de servicii (http://agepi.gov.md/ro/trademarks/classifications). Cele 45 de clase de produse și servicii pentru care se înregistrează mărcile conturează un tablou detaliat al strategiilor de dezvoltare economică: în cazul titularilor naţionali, această informație reflectă activitatea producătorilor/prestatorilor de servicii locali, iar în cazul celor străini – aceste date indică ramurile economiei naţionale pentru care aceștia manifestă interes investiţional și comercial.

Informația privind mărcile valabile, repartizate conform claselor de produse și servicii este prezentată în *Tabelul 11 și Figura 4*, prin care se atestă diferențe considerabile între preferințele/interesele titularilor naționali și ale celor străini.

În cazul mărcilor valabile aparținând titularilor naționali preponderent se regăsesc succesiv clasele: 35[3], 33[4], 30[5] și 41[6], în cazul mărcilor valabile aparținând titularilor străini care au obținut protecția prin procedura națională, cele mai frecvente sunt clasele 05[7], 03[8], 30 și 09[9], pe când în cazul mărcilor valabile aparținând titularilor străini care au

[3] **Clasa 35 -** Publicitate; gestiunea afacerilor comerciale; administrare comercială; lucrări de birou.
[4] **Clasa 33 -** Băuturi alcoolice (cu excepţia berii).
[5] **Clasa 30 -** Cafea, ceai, cacao şi înlocuitori de cafea; orez, paste făinoase și tăiței; tapioca şi sago; făină şi preparate din cereale; pâine, produse de patiserie şi cofetărie; ciocolată; înghețată, șerbeturi și alte tipuri de gheață comestibilă; zahăr, miere, sirop de melasă; drojdie, praf de copt; sare; mirodenii, condimente, zarzavaturi conservate; oțet, sosuri și alte preparate de condimentare; gheaţă (apă înghețată).
[6] **Clasa 41 -** Educaţie; instruire; divertisment; activităţi sportive şi culturale.
[7] **Clasa 05 -** Produse farmaceutice si veterinare; produse igienice pentru medicina; substante si alimente dietetice de uz medical sau veterinar, alimente pentru sugari; suplimente dietetice pentru oameni si animale; plasturi si materiale pentru pansamente; materiale pentru plombarea dintilor si pentru mulaje dentare; dezinfectante; produse pentru distrugerea animalelor daunatoare; fungicide, erbicide.
[8] **Clasa 03 -** Preparate pentru albit si alte substante pentru spalat; preparate pentru curatare, lustruire, degresare si slefuire; sapunuri; parfumerie, uleiuri esentiale, cosmetice, lotiuni pentru par; produse pentru ingrijirea dintilor.
[9] **Clasa 09 -** Aparate si instrumente științifice, nautice, geodezice, fotografice, cinematografice, optice, de cântărire, de măsurare, de semnalizare, de control (verificare), de siguranța (salvare) si didactice; aparate si instrumente pentru conducerea, distribuirea, transformarea, acumularea, reglarea sau comanda curentului electric; aparate pentru înregistrarea, transmiterea, reproducerea sunetului

obținut protecția prin procedura internațională, cele mai frecvente sunt clasele 05, 09, 03 și 35

Tabelul 11

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2019, conform claselor de produse și servicii

Clasa CIPS	Procedura națională		Procedura internațională	Total
	Titulari naționali	Titulari străini	Titulari străini	
01	292	544	3976	**4812**
02	234	203	1583	**2020**
03	462	1154	7936	**9552**
04	106	226	1879	**2211**
05	1009	2887	14166	**18062**
06	275	148	2716	**3139**
07	282	410	3980	**4672**
08	160	194	2044	**2398**
09	499	1116	9359	**10974**
10	139	269	2470	**2878**
11	389	308	4036	**4733**
12	169	655	3920	**4744**
13	40	9	380	**429**
14	101	171	3283	**3555**
15	41	21	423	**485**
16	653	674	5205	**6532**
17	203	174	2362	**2739**
18	152	248	3805	**4205**
19	403	163	2475	**3041**
20	284	123	2629	**3036**
21	295	309	3043	**3647**
22	79	50	780	**909**
23	54	50	468	**572**
24	197	106	2067	**2370**
25	578	544	5780	**6902**
26	86	58	1017	**1161**
27	98	48	1040	**1186**
28	213	226	2876	**3315**
29	929	660	4118	**5707**
30	1226	1125	6153	**8504**
31	436	232	1823	**2491**
32	905	628	3454	**4987**
33	1940	474	2682	**5096**
34	219	1019	2099	**3337**
35	4199	931	7779	**12909**
36	505	328	2521	**3354**
37	731	312	3160	**4203**
38	678	337	2456	**3471**
39	778	229	2465	**3472**
40	156	63	1401	**1620**
41	1225	539	4063	**5827**
42	619	534	5053	**6206**
43	979	208	1509	**2696**
44	508	136	1306	**1950**
45	262	63	822	**1147**

sau imaginilor; suporturi de înregistrare magnetice, discuri acustice; compact-discuri, DVD-uri si alte suporturi de stocare a datelor; mecanisme pentru aparate cu preplata; case înregistratoare, mașini de calculat, echipament pentru prelucrarea informației, calculatoare; software de calculatoare; extinctoare.

Astfel, informația referitoare la domeniile pentru care se înregistrează mărcile, reflectă adecvat situația reală în economia de piață.

Un deosebit interes pentru evaluarea tendinţelor de expansiune economică şi a modalităţilor de promovare a acesteia reprezintă informaţia privind proveniența mărcilor protejate și valabile pe teritoriul Republicii Moldova. Repartizarea mărcilor valabile după țara de origine ale titularilor este prezentată în *Tabelul 12*.

Tabelul 12

Repartizarea mărcilor valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2019, după țara de origine ale titularilor

Țara de origine	Procedura națională		Procedura internațională		Total	
	Mărci valabile	Clase CIPS incluse	Mărci valabile	Clase CIPS incluse	Mărci valabile	Clase CIPS incluse
Republica Moldova	10105	23788	-	-	**10105**	**23788**
Germania	505	1066	7127	26242	**7632**	**27308**
Statele Unite ale Americii	3634	6776	1970	3419	**5604**	**10195**
Elveția	776	1181	4769	14201	**5545**	**15382**
Federația Rusă	423	1132	4778	15155	**5201**	**16287**
Italia	118	212	4350	13798	**4468**	**14010**
Franța	245	465	4093	12625	**4338**	**13090**
Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietatea Intelectuală (EUIPO)	-	-	3138	9972	**3138**	**9972**
Benelux	-	-	2868	7467	**2868**	**7467**
China	134	213	2600	4414	**2734**	**4627**
Turcia	140	256	1961	4172	**2101**	**4428**
Ucraina	394	643	1548	3294	**1942**	**3937**
Ungaria	33	67	1833	2215	**1866**	**2282**
Regatul Unit	657	1189	892	2523	**1549**	**3712**
Japonia	654	1346	656	2151	**1310**	**3497**
DT	-	-	1263	3507	**1263**	**3507**
Austria	55	144	1137	4167	**1192**	**4311**
Polonia	87	146	908	2326	**995**	**2472**
Spania	42	62	872	2296	**914**	**2358**
Bulgaria	58	78	836	1795	**894**	**1873**
Cehia	38	66	837	1881	**875**	**1947**
Slovenia	25	35	573	867	**598**	**902**
România	142	340	413	1169	**555**	**1509**
Belarus	41	84	433	1020	**474**	**1104**
Republica Coreea	210	299	220	385	**430**	**684**
Letonia	13	15	332	553	**345**	**568**
Danemarca	74	112	249	692	**323**	**804**
Liechtenstein	28	46	280	781	**308**	**827**
India	246	271	37	90	**283**	**361**
Suedia	115	266	129	491	**244**	**757**
Olanda	242	409	-	-	**242**	**409**
Irlanda	105	140	112	162	**217**	**302**
Finlanda	31	57	181	542	**212**	**599**
Cipru	103	198	64	166	**167**	**364**
Singapore	45	54	95	243	**140**	**297**
Slovacia	4	10	134	534	**138**	**544**
Portugalia	16	16	110	271	**126**	**287**
Kazahstan	-	-	125	420	**125**	**420**
Alte țări	937	1517	1157	2565	**2094**	**4082**
Total	**20475**	**42699**	**53080**	**148571**	**73555**	**191270**

Figura 4

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2019, conform claselor de produse și servicii

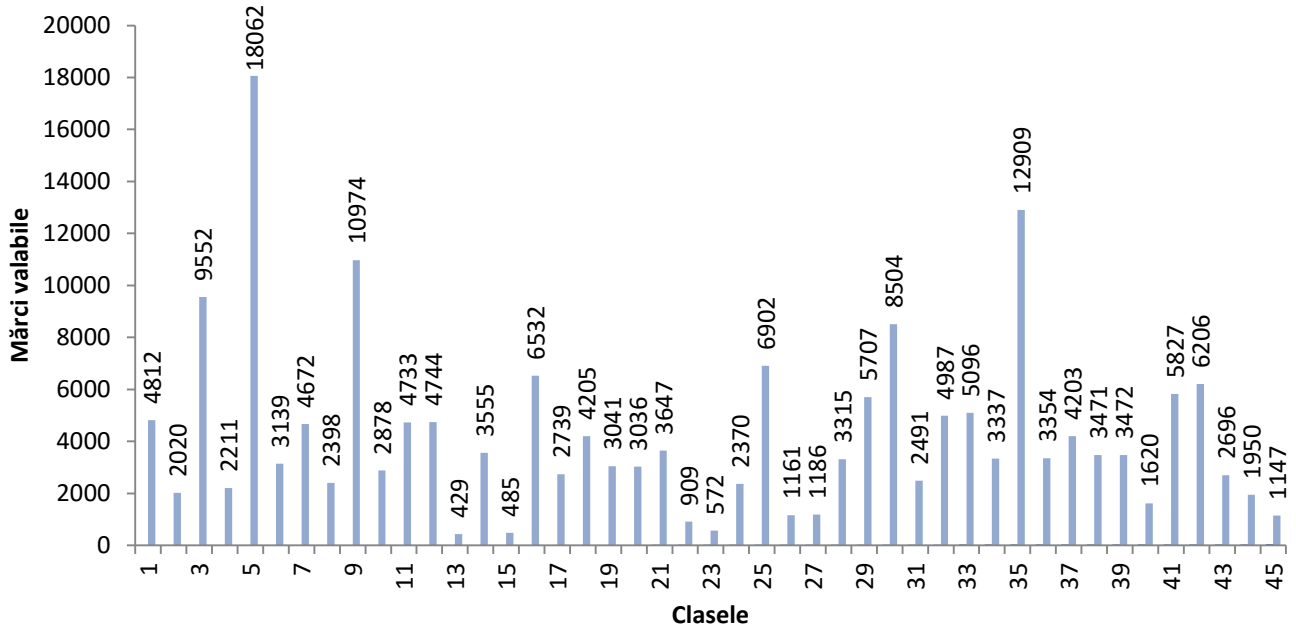

Datele statistice prezentate în *Tabelele 10-12* și *Figura 4* conțin informații detaliate privind mărcile valabile, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Prin urmare, conform datelor expuse, în special celor prezentate în *Tabelul 10*, ***oferta totală reală a mărcilor la data de 31.12.2019 a constituit 73555 de mărci valabile***.

DESENE ȘI MODELE INDUSTRIALE

În conformitate cu prevederile Legii nr. 161/2007 privind protecţia desenelor şi modelelor industriale, pe teritoriul Republicii Moldova sunt recunoscute şi protejate DMI înregistrate atât prin procedura națională, cât şi prin procedura internațională, conform Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internaţională a desenelor şi modelelor industriale, adoptat la 06.11.1925, în condiţiile legii menționate.

În cazul designului industrial, spre deosebire de alte obiecte de proprietate industrială, printr-o singură cerere de înregistrare poate fi solicitată protecţia a până la 100 de DMI (depozit multiplu), cu plata unei taxe pentru fiecare obiect suplimentar, depăşind 1.

Durata protecţiei designului industrial în Republica Moldova este de 5 ani din data depozitului, cu posibilitatea reînnoirii pentru mai multe perioade consecutive a câte 5 ani, până la maximum 25 de ani. Prin urmare, activitatea de reînnoire a înregistrării

(menținerea valabilității) DMI este un indicator ce reflectă importanța economică și aplicabilitatea acestora, pe de o parte, și interesul faţă de piaţa Republicii Moldova, pe de altă parte.

Pe piața DMI se înregistrează o situație, în mare măsură, analogică cu piața invențiilor. Acordarea protecției DMI pentru o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea reînnoirii periodice ulterioare, conduce la descreșterea numărului înregistrărilor DMI valabile după expirarea primelor perioade de valabilitate. Astfel, numărul relativ scăzut de DMI valabile reduce oferta reală a acestora pe piața proprietății industriale. Informația privind valabilitatea DMI în conformitate cu anul solicitării protecției este reflectată în *Tabelul 13*.

Tabelul 13

Înregistrări ale desenelor și modelelor industriale valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2019

Anul acordării protecției	Procedura națională		Procedura internațională (Aranjament Haga)		Total, valabile	
	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse
2019	42	346	56	225	**98**	**571**
2018	41	207	178	723	**219**	**930**
2017	39	260	181	562	**220**	**822**
2016	70	931	256	917	**326**	**1848**
2015	39	361	164	574	**203**	**935**
2014	23	187	120	452	**143**	**639**
2013	43	99	106	429	**149**	**528**
2012	15	85	119	438	**134**	**523**
2011	30	111	114	557	**144**	**668**
2010	14	73	82	260	**96**	**333**
2009	7	22	85	226	**92**	**248**
2008	19	51	118	317	**137**	**368**
2007	21	54	96	340	**117**	**394**
2006	29	85	129	586	**158**	**671**
2005	8	15	130	254	**138**	**269**
2004	9	14	126	353	**135**	**367**
2003	9	22	95	275	**104**	**297**
2002	8	28	68	180	**76**	**208**
2001	14	39	52	169	**66**	**208**
2000	5	9	44	79	**49**	**88**
1999	3	8	28	57	**31**	**65**
1998	4	11	44	93	**48**	**104**
1997	1	1	38	137	**39**	**138**
1996	-	-	35	122	**35**	**122**
1995	-	-	13	31	**13**	**31**
Total	**493**	**3019**	**2477**	**8356**	**2970**	**11375**

La 31.12.2019, pe teritoriul Republicii Moldova, erau valabile 493 de certificate de înregistrare a desenelor/modelelor industriale incluzând 3019 de DMI, care au obținut protecția conform procedurii naționale și 2477 de înregistrări cu 8356 de DMI, protejate

conform procedurii internaționale. Aceste date reflectă interesul producătorilor din țară și de peste hotare față de dezvoltarea afacerilor în Republica Moldova prin asigurarea protecției drepturilor exclusive asupra designului industrial aferent produselor puse pe piață.

Informația referitoare la originea DMI protejate și valabile pe teritoriul Republicii Moldova este o sursă de informare privind interesul titularilor străini faţă de piaţa Republicii Moldova şi, implicit, privind potenţialele investiţii din afara țării. Ponderea înregistrărilor valabile ale titularilor străini în totalul înregistrărilor valabile constituie 86,6%.

Astfel, la finele anului 2019, geografia acestora cuprindea 48 de țări. Informațiile detaliate privind menținerea valabilității DMI, în funcție de țările de origine a acestora sunt prezentate în *Tabelul 14*. În Top 5 țări străine cu cel mai mare număr de înregistrări valabile pe teritoriul Republicii Moldova se situează consecutiv Elveţia – 48,9% din totalul înregistrărilor valabile, Germania – 10,1%, Franţa – 7,6%, Italia 4,6% și Statele Unite ale Americii – 2,0%. Republica Moldova deține 13,4% din totalul înregistrărilor valabile, fiind depășită de Elveţia cu 35,4%.

Tabelul 14

Originea înregistrărilor valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2019 și numărul de DMI cuprinse în ele

Țara de origine	Înregistrări	DMI incluse
Elveția	1451	4403
Republica Moldova	399	2754
Germania	299	1225
Franța	226	820
Italia	137	402
Statele Unite ale Americii	59	99
Turcia	51	164
Bulgaria	34	106
Olanda	27	80
Japonia	27	98
Polonia	22	66
Ucraina	21	60
Regatul Unit	19	93
Spania	17	108
Grecia	16	217
Cehia	14	105
Luxemburg	14	180
Belgia	11	26
Alte 30 de țări	126	369
Total	**2970**	**11375**

Indicatorii statistici privind înregistrarea DMI reprezintă o sursă preţioasă de informare pentru studiile de marketing.

Datele privind clasele[10] pentru care se înregistrează designul industrial reflectă segmentul de piaţă a RM, pentru care, în mare parte, producătorii își manifestă interesul. Informația privind DMI valabile, conform claselor de produse și servicii este prezentată în *Tabelul 15 și Figura 5*.

Tabelul 15

Înregistrările DMI valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2019, conform claselor de produse și servicii

Clasa	Procedura națională		Procedura internațională (Aranjament Haga)	
	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse
1	8	43	33	81
2	14	95	51	172
3	1	1	40	86
4	1	3	9	27
5	3	5	14	80
6	23	327	26	87
7	4	10	64	308
8	3	19	34	94
9	188	433	240	725
10	2	2	1123	3312
11	41	584	165	804
12	9	20	154	682
13	4	5	32	81
14	5	41	37	96
15	2	2	60	243
16	1	1	7	28
17	2	5	2	4
18	-	-	7	11
19	92	465	50	131
20	4	88	39	174
21	8	50	61	147
22	-	-	1	1
23	5	30	65	208
24	1	1	22	39
25	22	573	37	311
26	2	47	32	137
27	-	-	6	20
28	4	20	22	69
29	-	-	-	-
30	-	-	-	-
31	1	1	5	10
32	43	149	39	187

Datele prezentate în tabel atestă preferințele și interesele față de diferite segmente ale pieței din țara noastră. În înregistrările DMI valabile preponderent se regăsesc consecutiv clasele: 10[11], 09[12], 11[13], 12[14] și 19[15].

[10] Clasificarea de la Locarno - sistem internaţional de clasificare a desenelor şi modelelor industriale
[11] **Clasa 10** - Ceasuri şi alte aparate şi instrumente de măsură, control şi semnalizare
[12] **Clasa 09** - Ambalaje şi recipiente pentru transportul sau păstrarea mărfurilor
[13] **Clasa 11** - Obiecte ornamentale
[14] **Clasa 12** - Mijloace de transport şi de ridicat
[15] **Clasa 19** - Papetărie, articole de birou, materiale pentru arte şi învăţământ

Figura 5

Înregistrări DMI valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2019, conform Clasificării de la Locarno

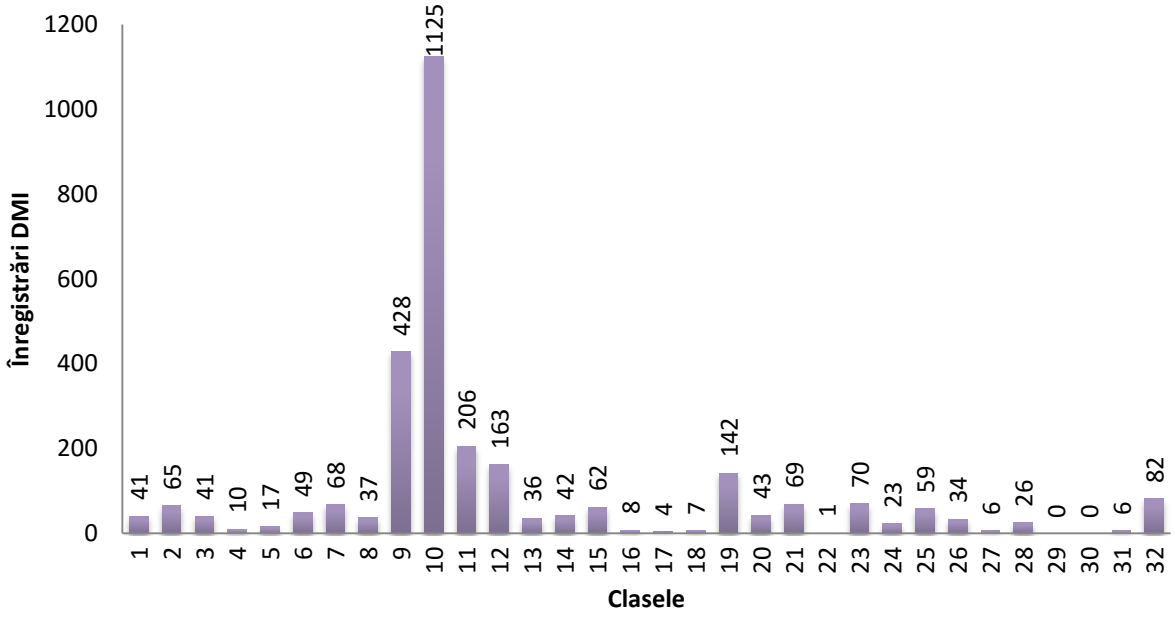

Datele statistice prezentate în *Tabelele 13-15* și *Figura 5* conțin informații detaliate privind desenele/modelele industriale valabile, în funcție de diferite criterii, și reflectă potențialul de valorificare a acestora.

Astfel, conform datelor prezentate în *Tabelul 13*, ***oferta totală reală a desenelor și modelelor industriale la data de 31.12.2019 a constituit 2970 de înregistrări ale DMI valabile pentru 11375 desene/modele conținute în acestea***.

III. DINAMICA ȘI TENDINȚELE TRANZACȚIILOR PE PIAȚA PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Valorificarea comercială a drepturilor de PI contribuie la eficientizarea resurselor prin menținerea spiritului de competitivitate, desfășurându-se prin intermediul procedeelor specifice de licențiere, cesiune, gajare și franchising, în baza contractelor încheiate între titulari și beneficiari. Cele din urmă se înregistrează la AGEPI în Registrele Naționale pentru fiecare tip de contract în parte, excepție făcând doar contractele de gajare, care conform prevederilor Legii nr. 449/2001 cu privire la gaj, urmează a fi incluse în Registrul garanțiilor reale mobiliare. Înregistrarea contractelor de cesiune servește drept temei pentru eliberarea noilor titluri de protecție, având caracter obligatoriu. Totodată, drepturile asupra OPI, transmise prin alte contracte de comercializare (licențiere, franchising), conform legislației din domeniul protecției OPI, devin opozabile pentru terți din momentul înregistrării. Vom menționa că înregistrarea contractelor de comercializare este un instrument important de protecție a drepturilor asupra OPI transmise.

În practica mondială se aplică atât înregistrarea obligatorie, cât şi cea facultativă a contractelor de transmitere a drepturilor, în țara noastră aceasta poartă un caracter facultativ (cu excepția cesiunilor).

Coraportul dintre diverse modalităţi de utilizare comercială a OPI în Republica Moldova, conform datelor din Registrele deținute de AGEPI, este reflectat în *Tabelul 16*. Informaţiile prezentate denotă dominaţia totală a cesiunii, ponderea cumulativă a căreia constituie 86,6%.

Tabelul 16

Contracte de comercializare a obiectelor de proprietate industrială înregistrate la AGEPI (1994-2019)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016	2017	2018	2019	Total	%
Cesiune	257	560	625	860	149	133	168	122	**2874**	*86,6*
Licenţă	37	65	82	121	18	19	13	17	**372**	*11,2*
Gaj	-	2	3	25	-	1	-	1	**32**	*1,0*
Franchising	2	2	10	23	2	1	1	-	**41**	*1,2*
Total	**296**	**629**	**720**	**1029**	**169**	**154**	**182**	**140**	**3319**	*100,0*

Examinarea informaţiei incluse în registrele de transmitere a drepturilor asupra obiectelor de proprietate industrială relevă prezenţa neîntreruptă a tranzacţiilor doar pe segmentul mărcilor (*Tabelele 17* și *18*).

Tabelul 17

Contracte de cesiune repartizate pe obiecte de proprietate industrială (1994-2019)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016	2017	2018	2019	Total	%
Invenţii	22	21	16	12	6	**2**	**3**	**4**	**86**	*3,0*
MU	2	1	2	1	-	**-**	**-**	**-**	**6**	*0,2*
Mărci	228	513	592	839	142	**128**	**163**	**116**	**2721**	*94,7*
DMI	5	25	15	8	1	**3**	**2**	**2**	**61**	*2,1*
Total	**257**	**560**	**625**	**860**	**149**	**133**	**168**	**122**	**2874**	*100,0*

Tabelul 18

Contracte de licenţă repartizate pe obiecte de proprietate industrială (1994-2019)

Contracte	1994-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016	2017	2018	2019	Total	%
Invenţii	18	2	2	16	1	-	2	1	**42**	*11,3*
MU	1	-	-	-	-	-	-	-	**1**	*0,3*
Mărci	17	61	80	104	16	18	11	16	**323**	*86,8*
DMI	1	2	-	1	1	1	-	-	**6**	*1,6*
Total	**37**	**65**	**82**	**121**	**18**	**19**	**13**	**17**	**372**	*100,0*

Generalizând datele privind înregistrarea pe parcursul anilor 1994-2019 a contractelor de cesiune divizate pe OPI, constatăm ponderea de 94,7% a contractelor referitoare la mărci, 3,0% - invenţii, 2,1% - DMI şi 0,2% - modele de utilitate. Informaţiile prezentate confirmă caracterul fragmentar al pieţei proprietăţii industriale din ţara noastră şi în mod special lipsa unei pieţe a produselor şi elaborărilor cu caracter inovaţional.

La capitolele invenţii și DMI putem constata doar prezenţa unor tranzacţii ocazionale. Astfel, informaţiile prezentate demonstrează că piața inovaţională practic bate pasul pe loc, fiind doar una în devenire.

IV. INFRASTRUCTURA PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Infrastructura pieței proprietății industriale întrunește mecanismele și instituțiile ce sunt destinate asigurării funcționării acesteia în conformitate cu principiile ei fundamentale. Principalele elemente ale infrastructurii pieței PI cuprind: servicii de evaluare a obiectelor de proprietate intelectuală, de intermediere și de consultare privind depunerea cererilor de acordare a protecției obiectelor de proprietate intelectuală, structurile ce contribuie la promovarea și susținerea activităților de inovare şi transfer tehnologic, incluzând în această categorie organizaţii din sfera ştiinţei şi inovării, instituţii financiare, fonduri şi agenţii de susţinere a activităţii în domeniu, business-incubatoare, parcuri de inovare (ştiinţifice, tehnico-ştiinţifice şi tehnologice), întreprinderi şi alte organizaţii specializate (agenții, centre, parcuri științifico-tehnologice (PȘT), incubatoare de inovare etc.

Activitatea de evaluare a OPI. Baza normativă a activităţilor de evaluare a proprietăţii intelectuale în Republica Moldova a fost elaborată pe parcursul anilor 2002-2003 și include Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare şi două regulamente aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.783/2003: *Regulamentul cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală cu Indicaţiile metodice aferente* şi *Regulamentul cu privire la atestarea evaluatorilor obiectelor de proprietate intelectuală*.

În conformitate cu prevederile actelor normative menţionate evaluatorii obiectelor de PI îşi exercită activitatea în baza Certificatului de calificare al evaluatorului, obținut în urma susținerii examenului în faţa Comisiei de atestare. Termenul de valabilitate al certificatului este de 5 ani. La expirarea termenului acestuia se efectuează reatestarea evaluatorilor, în baza cererii depuse. Evaluatorii ce nu au practicat în domeniul respectiv pe parcursul a 5 ani susţin examenul repetat.

În anul 2004, AGEPI a organizat primul curs de pregătire profesională a evaluatorilor obiectelor de proprietate intelectuală şi a atestat primii 7 evaluatori. Astfel de cursuri au fost organizate în anii 2010, 2017 și 2018 în urma cărora au fost atestați alţi 18 evaluatori. Totodată, în urma reatestărilor efectuate, la finele anului 2019 doar 10 evaluatori dețineau certificate valabile (http://www.agepi.gov.md/ro/evaluators), dintre care numai 6 evaluatori activau frecvent în domeniul evaluării proprietăţii intelectuale.

În toată perioada de activitate a evaluatorilor au fost efectuate 1118 evaluări a obiectelor de proprietate intelectuală.

Cu referire la obiectele de proprietate industrială evaluate, informațiile privind evaluările efectuate, prezentate anual de către evaluatori, denotă dominaţia totală a mărcilor în numărul OPI supuse evaluării. Astfel, în Top 3 OPI evaluate pe parcursul

anilor 2004-2019 se află respectiv: mărcile – cu 445 obiecte evaluate, brevetele de invenție – 61 și brevete de soi de plantă – 6.

O informație mai detaliată a acestor 3 OPI evaluate anual pe perioada menționată este prezentată în *Tabelul 19*.

Tabelul 19

Obiecte de proprietate intelectuală evaluate (2004-2019)

Evaluarea OPI	Numărul OPI evaluate										
	2004-2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**Total**
Mărci	104	28	38	84	61	70	19	15	19	7	**445**
Brevete de invenție	37	5	4	1	2	-	6	5	-	1	**61**
Brevete de soi de planta	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**6**

Activitatea de intermediere și consultanță. Activitatea de intermediere și consultanță privind obținerea protecției juridice și utilizarea eficientă a rezultatelor activității intelectuale se efectuează de către instituțiile și companiile specializate, dar și de către mandatarii autorizați. Activitatea profesională a mandatarilor autorizați constă în reprezentarea persoanelor fizice și juridice în condițiile prevăzute de contractul de mandat sau de un alt contract cu un conținut similar și/sau de procura legală de reprezentare, dar și în acordarea asistenței necesare acestora în domeniul protecției obiectelor de proprietate intelectuală. Mandatarul autorizat îşi exercită activitatea în limita obiectelor de proprietate intelectuală, în privinţa cărora a susţinut examenul de atestare. Mandatarii autorizaţi îşi exercită atribuţiile conform principiilor bunei credinţe, onestităţii, încrederii şi confidenţialităţii.

Pe toată perioada de activitate a AGEPI în Registrul național al mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală au fost înscriși 159 de mandatari autorizați, 12 din care au fost atestați în 2019. Totodată, din totalul mandatarilor autorizaţi, 140 de mandatari activează corespunzător, 13 - au fost suspendaţi și 6 - au încetat activitatea. Actualmente, prin intermediul mandatarilor autorizați se înregistrează 55,7% din OPI parvenite pe cale națională.

Principalii indicatori ai activității mandatarilor în ultimii 8 ani sunt prezentați în *Tabelul 20*.

Tabelul 20

Cuantumul și ponderea cererilor de înregistrare a OPI, depuse prin intermediul mandatarilor autorizați din Republica Moldova (2012-2019)

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Numărul CBI[16] depuse de mandatari	62	76	114	113	109	66	62	52
Ponderea CBI depuse de mandatari în totalul CBI depuse pe cale națională, (%)	22,2	26,3	48,5	48,7	40,6	35,4	26,4	21
Numărul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse de mandatari	1355	1454	1357	1241	1256	1249	1217	1127
Ponderea cererilor de înregistrare a mărcilor depuse de mandatari în totalul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse pe cale națională, (%)	64,7	67,2	65,5	62,6	63,8	63	62,2	61
Numărul cererilor de înregistrare a DMI depuse de mandatari	43	52	21	27	48	38	44	54
Ponderea cererilor de înregistrare a DMI depuse de mandatari în totalul cererilor de înregistrare a DMI depuse pe cale națională, (%)	50,0	43,7	17,5	35,1	44	58,4	55	53
Ponderea cererilor de înregistrare a OPI depuse de mandatari în totalul cererilor OPI depuse pe cale națională, (%)	62,3	58,9	60,3	62,8	60,3	60,9	57,5	55,7

[16] CBI - cerere de brevet de invenție

ÎNCHEIERE

Raportul de monitorizare a pieței proprietății industriale pentru anul 2019 conține informații statistice din domeniu, care pot servi la monitorizarea tendințelor pieței proprietății industriale din Republica Moldova, precum și elaborarea unor studii și analize ce țin de domeniul proprietății industriale.

În final vom reitera următoarele:

- Proprietatea industrială desemnează ansamblul drepturilor exclusive acordate obiectelor de proprietate industrială (invențiilor, mărcilor, desenelor și modelelor industriale, soiurilor de plante etc.), dar numai cele menținute în vigoare (valabile) pot fi comercializate.

- Comercializarea obiectelor de proprietate industrială se efectuează în conformitate cu principiile şi mecanismele pieţei precum și noţiunile fundamentale ale acesteia: cererea și oferta.

- Oferta reală a pieței proprietății industriale reprezintă totalitatea OPI supuse protecției și menținute în vigoare (valabile) la moment, înglobând atât OPI autohtone, cât și cele ale titularilor străini.

- Nivelul ofertei de produse intelectuale este spontan, fiind consecinţă a caracterului imprevizibil al creativităţii și al specificului procesului inovativ.

- Indicatorii statistici ai OPI reflectă gradul de maturitate a economiei, a liberei concurențe și a interesului investitorilor străini față de piața Republicii Moldova care este un element indispensabil și extrem de important al societății moderne.